

УДК 330.332

Н.В. Балабанова, О.Г. Бондаренко

ОЦІНКА ВПЛИВУ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

У статті проаналізовано основні тенденції прямого іноземного інвестування в Україну, визначено їх кількісні параметри. Здійснено оцінку інвестиційної привабливості галузей України на основі модифікованого індексу стану припливу ПІІ. З застосуванням інструментарію економіко-математичного моделювання досліджено вплив галузевого розподілу ПІІ на показники економічного зростання країни.

Ключові слова: *прямі іноземні інвестиції, індекс відносної привабливості галузі, економічний розвиток, галузева структура ПІІ, оцінка впливу ПІІ на економічний розвиток.*

Постановка проблеми. Безперечно, інвестування є неодмінним фактором розвитку та джерелом розширеного виробництва як на рівні підприємства, так і на рівні будь-якої країни. А в умовах обмеженості власних внутрішніх фінансових ресурсів прямі іноземні інвестиції стають важливою складовою загальної структури інвестиційного ресурсу. При цьому більшість науковців погоджується, що надходження іноземних інвестицій до країни сприяє її інноваційному і технологічному розвитку, зростанню обсягів виробництва, створенню робочих місць та розширенню внутрішнього ринку. Разом з тим, чимало авторів у своїх дослідженнях наголошують на неоднозначності впливу прямих іноземних інвестицій на економіку приймаючої країни, зокрема, на деформацію галузевої її структури. Саме тому питання оцінки наслідків надходжень іноземних інвестицій до економіки України залишається актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти іноземного інвестування та проблеми його впливу на економічне зростання країни є предметом досліджень багатьох вчених, зокрема, О.І.Амоші, Б.В.Губського, А.А.Даниленко, С.В.Захаріна, Ю.В.Макогона, А.С.Музиченко, В.Г.Федоренко.

Метою статті є дослідження поточного стану прямого іноземного інвестування в економіку України та оцінка залежності економічного розвитку країни від прямих іноземних інвестицій.

Виклад основного матеріалу. Від залучення іноземних інвестицій в країну залежить стан національного виробництва, рівень технологічного розвитку, структурна перебудова народного господарства. Іноземне інвестування має позитивні наслідки надходження в країну (трансфер інноваційних знань, зниження рівня безробіття, підвищення продуктивності праці, оновлення матеріально-технічної бази промисловості, запозичення досвіду ефективного менеджменту, зростання конкурентоспроможності експорту країни тощо), та супроводжуються загрозами для економічного розвитку держави (однобічний розвиток видів економічної діяльності, консервація чинної моделі залучення країни до міжнародного поділу праці, витіснення національної продукції та національних виробників, технологій, екологічні загрози для зовнішнього середовища).

Особливу роль в активізації інвестиційної діяльності в Україні має відіграти залучення на взаємовигідних умовах прямих іноземних інвестицій, перш за все з метою реалізації спільних проектів для вирішення завдань структурної трансформації економіки, впровадження у виробництво новітніх технологій та підвищення

конкуренентоспроможності українських товарів [3].

На сьогодні, залучення інвестицій здійснюється різними способами та залежить від економічного середовища інвестування. Найбільш розповсюдженими способами залучення інвестицій в Україні є придбання іноземним інвестором місцевої організації; створення закордонної філії (нового), а також змішаного або спільного підприємства; залучення коштів міжнародних фінансових організацій та проведення конкурсів, які б передбачали зобов'язання щодо розвитку підприємств та додаткова емісія акцій [2].

Зміну інвестиційного клімату найбільш наочно демонструє динаміка інвестицій, особливо прямих іноземних інвестицій, яка вважається індикатором зміни рівня довіри та рейтингу країни. Економічна активність іноземних інвесторів в Україні незначна. Підтвердженням цього є динаміка прямих іноземних інвестицій у формі акціонерного капіталу України у взаємовідносинах із іншими країнами за період 2007-2017 рр. (табл. 1) [8].

Таблиця 1

Динаміка прямих інвестицій України у взаємовідносинах із іншими країнами на початок 2007-2017 рр. у формі акціонерного капіталу, (млн. дол. США)

Рік	Прямі інвестиції					
	ПП	Темп приросту (%)	ПЗІ	Темп приросту (%)	Чистий приток	Темп приросту (%)
2007	21 607,30	-	243,3	-	21 364,00	-
2008	29 542,70	36,73	6 196,60	2446,9	23 346,10	9,28
2009	35 616,40	20,56	6 203,10	0,1	29 413,30	25,99
2010	38 992,90	9,48	5760,5	-7,14	33 232,40	12,98
2011	45 370,00	16,35	6 402,80	11,15	38 967,20	17,26
2012	48197,6	6,23	6 435,40	0,51	41 762,20	7,17
2013	51 705,30	7,28	6 568,10	2,06	45 137,20	8,08
2014	53 704,00	3,87	6 702,90	2,05	47 001,10	4,13
2015	40 725,40	-24,17	6 456,20	-3,68	34 269,20	-27,09
2016	36 154,50	-11,22	6 315,20	-2,18	29 839,30	-12,93
2017	37 513,60	3,76	6 346,30	0,49	31 167,30	4,45

Згідно з даними Держкомстату України [9] у 2017 р. чистий приток прямих інвестицій в економіку України склав 31 167,30 млн. дол. США, що на 4,45 % більше ніж у 2016 р. Протягом 2007 - 2017 рр. обсяги ПП в Україну у десятки разів перевищували обсяги ПП з України. Аналіз темпів приросту обсягів прямих іноземних інвестицій та прямих зарубіжних інвестицій дозволив визначити, що в середньому протягом 2007-2017 рр. приріст ПП склав 6,89 %, ПЗІ – 245,03%.

В цілому станом на початок 2017 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 37 513,6 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), з країн ЄС внесено 26 203,6 млн. дол. США інвестицій (що складає 69,8% загального обсягу акціонерного капіталу), із країн СНД – 4667,4 млн. дол. США (що відповідає 12,5%), з інших країн світу – 6642,6 млн. дол. США (або 17,7%).

Аналізуючи географічну структуру потрібно зазначити, що на першу п'ятірку країн-інвесторів припадає більше половини від загального обсягу прямих інвестицій, а саме на: Кіпр (27,1%), Нідерланди (15,8%), Російську Федерацію (11,5%), Великобританію (5,4%) та Віргінські Острови (4,5%) (рис.1).

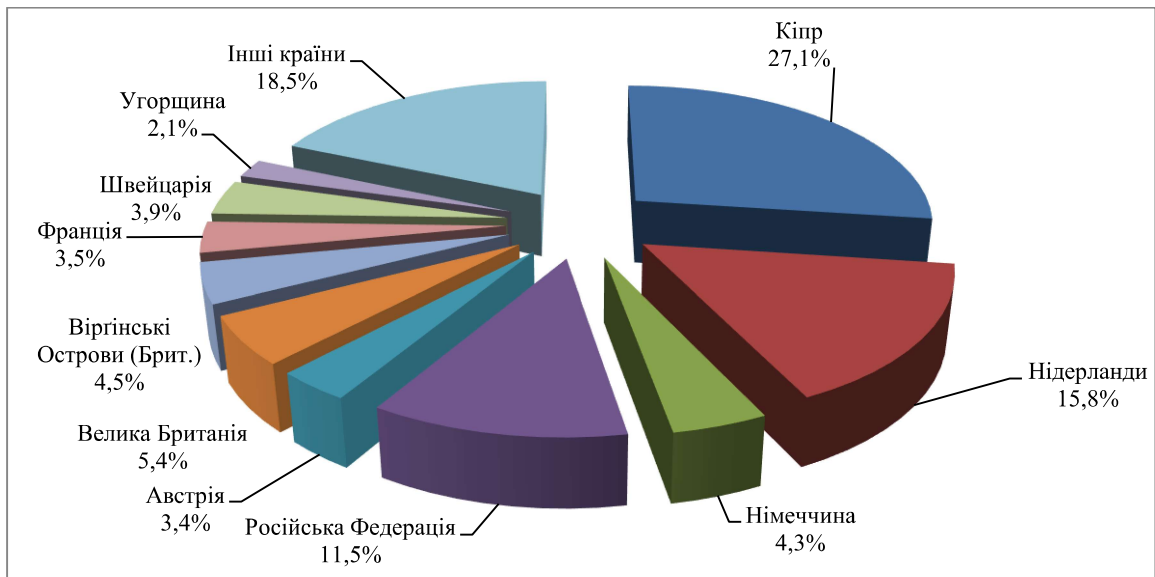

Рис. 1. Географічна структура залучених ПІІ в економіку України станом на 01.01.2017 р. (%)

Не зважаючи на те, що протягом останніх десяти років географічна структура залучених ПІІ дещо змінилась, про що свідчить розрахунок коефіцієнту Гатєва (дорівнює 0,34), основним інвестором виступають країни ЄС. Розрахований коефіцієнт структурних зрушень показав, що географічна структура ПІІ в середньому за період 2010 – 2017 рр. змінилася на 7 %. Зміни переважно відбулися за рахунок зростання питомої ваги у структурі ПІІ таких країн, як Кіпр (з 23,9 % до 25,9 %), Нідерланди (з 11,1 % до 15,8%), Російська Федерація (на 4 %) та зниження питомої ваги іноземних надходжень з Німеччини та Австрії на 17,6 % та 4 % відповідно.

У галузевому аспекті найбільша частка прямих іноземних інвестицій зосереджена у фінансових установах – 9 910,6 млн. дол. США (26,4%), на підприємствах промисловості – 9 667,5 млн. дол. (25,8 %), у т.ч. переробної – 7 523,7 млн. дол. (20,1%) та добувної – 1 521,2 (4,1%). Серед галузей переробної промисловості найбільший обсяг інвестицій приходить на виробництво готових металевих виробів – 1560,8 млн. дол. (4,2%), виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів - 2530,5 млн. дол. США (6,7 %), виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 966,9 млн. дол. США (2,6 %), машинобудування – 771,0 млн. дол. США (2,1 %), виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 646,4 млн. дол. США (1,7%), постачання електроенергії та газу – 556,5 млн. дол. США (1,5%). В організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям зосереджено 3 764,3 млн. дол. США (10,0 %), у підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 5 106,4 млн. дол. США (13,6 %), у сфері інформації та телекомунікації – 2075,7 млн. дол. США (5,5%), у секторі професійної, наукової та технічної діяльності – 2253,5 млн. дол. США (6,0%) (рис. 2).

Таким чином, з галузевих пріоритетів інвестування в економіку України в 2017 р., випливає, що основні представники приватного сектору іноземних держав дотримуються єдиної інвестиційної стратегії щодо України, при цьому основний інтерес викликає фінансовий сектор і сектор промисловості.

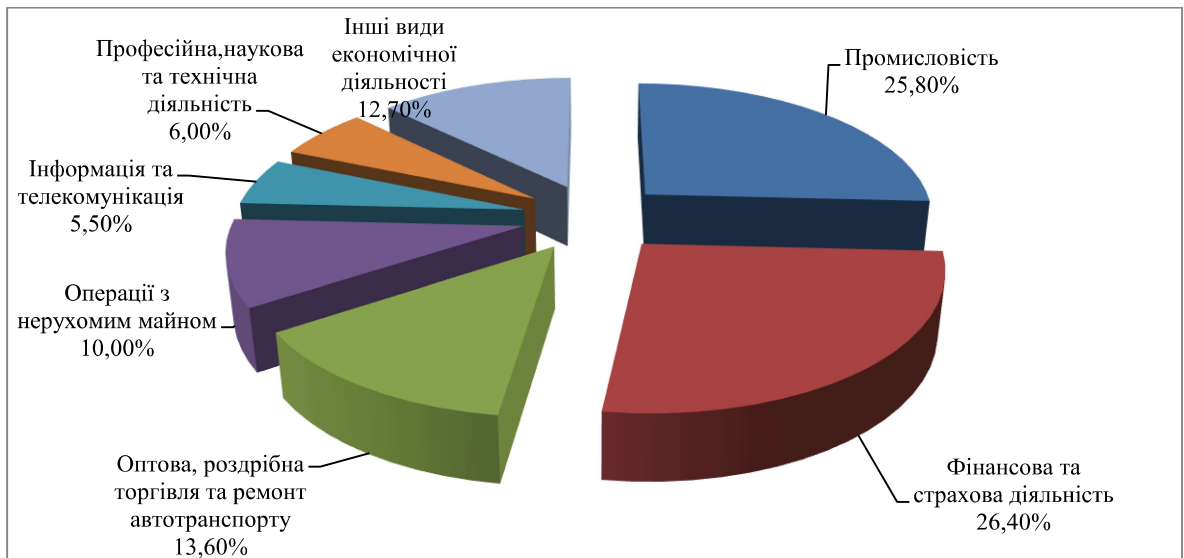

Рис. 2. Структура ВВП в Україні за видами економічної діяльності станом на 01.01.2017 р. (%)

Подальше оцінювання інвестиційної привабливості галузей України пропонується здійснити на основі модифікованого індексу стану припливу ПІ, який розраховується як співвідношення частки галузі - реципієнта в загальних обсягах іноземних інвестицій в національну економіку до її частки галузі у створенні валового внутрішнього продукту (ВВП) допускаючи, що галузь (або вид економічної діяльності) є відносно привабливою та пріоритетною, якщо питома вага залучених іноземних інвестицій дорівнює або перевищує питому вагу ВВП, створену у цій галузі.

$$\text{Індекс відносної привабливості галузі} = (I_b / I_c) / (G_b / G_c), \quad (1)$$

де G – валовий внутрішній продукт галузі (b) та країни (c),

I – приплив інвестицій у галузь (b) та країну (c).

Якщо отриманий індекс більший за 1, це означає, що галузь отримує прямих іноземних інвестицій більше, ніж можна було б передбачити на базі порівняння зі створюваним в галузі валовим продуктом. Така галузь, очевидно, має додаткові інші переваги порівняно з іншими галузями (висока рентабельність, швидка віддача капіталу та ін.).

В результаті розрахунків виявлені наступні дані, систематизовані у таблиці 2.

Таблиця 2

Індекс відносної привабливості видів економічної діяльності

Галузь / вид економічної діяльності	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Промисловість	1,51	1,49	1,23	1,20	2,30	2,32	2,05	2,16	1,91	1,83	1,54	1,40
Фінансова та страхова діяльність	1,67	2,81	4,00	3,47	4,21	5,87	6,40	5,82	5,13	6,36	8,45	11,4
Оптова, роздрібна торгівля та ремонт автотранспорту	0,99	1,15	1,06	0,91	0,80	0,72	0,81	0,84	0,86	1,08	1,09	0,96
Операції з нерухомим майном	0,60	0,61	0,47	0,56	0,80	0,86	0,73	0,65	0,77	0,52	0,43	0,39
Професійна, наукова та технічна діяльність	н/д	н/д	н/д	н/д	1,71	1,72	1,72	1,89	2,86	1,68	1,13	1,04
Інформація та телекомунікація	н/д	н/д	н/д	н/д	1,37	1,34	1,38	1,12	1,06	1,11	1,54	1,49

Отримані результати розрахованих індексів відносної інвестиційної привабливості ще раз підтверджують висновки, що найбільш інтенсивно інвестиційні процеси спостерігаються у високорентабельних сферах, які не потребують значного вкладення капіталу при забезпеченні швидкої віддачі. Так, найбільш привабливою для іноземних інвесторів є сфера фінансового посередництва, а саме банківська та страхова діяльність. Середнє значення індексу відносної привабливості за 12 років складає 5,47.

Значна частина прямих іноземних інвестицій в українську економіку протягом усього періоду незалежності спрямовувалась у придбання вже існуючих підприємств, їх розширення, реконструкцію й модернізацію. Насамперед, це стосується промислових підприємств. За отриманими розрахунками середнє значення індексу відносної привабливості промисловості складає 1,74. Однак оснащення промислового виробництва новою технікою та технологіями, особливо отриманими в результаті проведення власних фундаментальних та прикладних наукових досліджень, вимагають мобілізації більш значного інвестиційного ресурсу.

Звичайно, не можна стверджувати, що прямі іноземні інвестиції, спрямовані у фінансову сферу, торгівлю, операції з нерухомим майном та телекомунікації, не роблять внесок у створення ВВП. Проте вкладення у високоприбуткові галузі економіки і не здійснюють вагомий вплив на модернізацію виробничих процесів, розвиток високотехнологічного експорту та не посилюють конкурентних позицій країни на світових ринках.

Для визначення залежності показників економічного зростання від галузевого розподілу прямих іноземних інвестицій, було застосовано інструментарій економіко-математичного моделювання, зокрема здійснено парний кореляційно-регресійний аналіз та на його основі виявлено та надано кількісну оцінку ступеню та характеру взаємозв'язків. У якості факторної ознаки обрано показник зростання інвестицій у галузях, які є найбільш привабливими для іноземних інвесторів (%) (представлені на рис.2). Залежними змінними обрано: темпи зростання ВВП країни (%), темпи зростання експорту країни (%), темпи зростання імпорту країни (%) та рівень безробіття в країні (%).

Результати проведеного парного кореляційно-регресійного аналізу представлено у таблиці 3.

Таблиця 3

Кореляційно-регресійний аналіз взаємозв'язку рівня накопичених інвестицій у окремих галузях з показниками (на основі динаміки змін за 2006-2017 рр.)

№	Залежна змінна	Коефіцієнт кореляції (r_{xy})	Коефіцієнт детермінації R^2	Коефіцієнт еластичності E	Рівняння регресії
<i>Від рівня зростання інвестицій у промисловості</i>					
1	Темпи зростання ВВП країни (%)	0,09	0,008	0,03	$Y = 115,34 + 0,03 * x$
2	Темпи зростання експорту країни (%)	0,56	0,32	0,47	$Y = 57,58 + 0,46 * x$
3	Темпи зростання імпорту країни (%)	0,55	0,30	0,51	$Y = 54,85 + 0,50 * x$
4	Рівень безробіття в країні (%)	-0,31	0,09	-0,14	$Y = 9,87 - 0,01 * x$
<i>Від рівня зростання інвестицій у секторі фінансового посередництва</i>					
5	Темпи зростання ВВП країни (%)	0,40	0,16	0,12	$Y = 104,47 + 0,12 * x$
6	Темпи зростання експорту країни (%)	0,45	0,20	0,34	$Y = 71,63 + 0,29 * x$
7	Темпи зростання імпорту країни (%)	0,50	0,25	0,43	$Y = 63,98 + 0,37 * x$

8	Рівень безробіття в країні (%)	-0,72	0,52	-0,30	$Y = 11,24 - 0,02 * x$
<i>Від рівня зростання інвестицій у секторі торгівлі</i>					
9	Темпи зростання ВВП країни (%)	0,11	0,01	0,07	$Y = 110,16 + 0,08 * x$
10	Темпи зростання експорту країни (%)	0,29	0,08	0,50	$Y = 54,68 + 0,48 * x$
11	Темпи зростання імпорту країни (%)	0,32	0,11	0,62	$Y = 42,53 + 0,60 * x$
12	Рівень безробіття в країні (%)	-0,55	0,29	-0,51	$Y = 12,99 - 0,04 * x$
<i>Від рівня зростання інвестицій у секторі операцій з нерухомістю</i>					
13	Темпи зростання ВВП країни (%)	0,37	0,14	0,13	$Y = 103,08 + 0,13 * x$
14	Темпи зростання експорту країни (%)	0,29	0,09	0,26	$Y = 80,18 + 0,23 * x$
15	Темпи зростання імпорту країни (%)	0,29	0,09	0,30	$Y = 78,63 + 0,26 * x$
16	Рівень безробіття в країні (%)	-0,51	0,26	-0,26	$Y = 10,81 - 0,02 * x$

Приймаючи до уваги логіку значень змінних показників, отримані знаки коефіцієнтів кореляції є прогнозованими: між показниками зростання надходжень іноземних інвестицій та показниками зростання ВВП, експорту та імпорту спостерігається прямий зв'язок. Розширення обсягів виробництва країни в секторі з іноземною участю супроводжується залученням до нього місцевих субпідрядників, що сприяє розгортанню і розвиткові суміжних галузей. Притік прямих іноземних інвестицій може сприяти економічному зростанню за рахунок підтримки експорту країни.

Між показниками зростання прямих іноземних інвестицій у різні галузі економіки та рівнем безробіття – зворотний, адже ПІІ здійснюють прямий та непрямий вплив на рівень зайнятості в приймаючій країні створюючи нові робочі місця у галузі вкладень та стимулюючи додатковий попит на кваліфіковану робочу силу.

При цьому зазначимо, що вплив ПІІ, що вкладаються у такі сектори як промисловість та торгівля на темпи зростання ВВП не виявлено (коефіцієнт кореляції дорівнює 0,09 та 0,11 відповідно). А вплив темпів зростання вкладень ПІІ у сектор фінансового посередництва та операцій з нерухомістю на приріст ВВП є незначним (коефіцієнт кореляції дорівнює 0,4 та 0,37 відповідно). Низьку щільність між зазначеними показниками можна пояснити сучасним галузевим розподілом іноземних інвестицій. Адже, як вже зазначалось, накопичення інвестицій у високоприбуткових секторах не здійснює вагомий вплив на модернізацію виробничих процесів і як наслідок на значне зростання валового виробництва. По-друге, протягом останніх років (2014 - 2017 рр.) спостерігався відтік ПІІ в цілому з країни, з сектору промисловості зокрема, який на сучасному етапі є домінуючим з точки зору формування валового продукту країни.

Найбільш щільний прямий зв'язок між темпами зростання прямих іноземних інвестицій та зростанням показників зовнішньої торгівлі (експорту та імпорту) спостерігається у секторі промисловості (коефіцієнт кореляції дорівнює 0,26 та 0,55 відповідно), що є цілком передбачуваним результатом, адже основна частина експорторієнтованої продукції формується саме у цьому секторі, а залучення іноземних фірм, що працюють на експорт, веде також до збільшення експортних доходів країни, завдяки чому зростає частка експорту у складі ВВП.

Щодо впливу ПІІ (їх темпів зростання) на рівень безробіття у країні, то найбільш тісний та прямий зв'язок між показниками виявлено у секторі фінансового

посередництва (коефіцієнт кореляції складає $-0,72$), що можна пояснити перерозподілом трудових ресурсів із промислової сфери до сфери послуг, яка характеризується більш високим рівнем отримуваних прибутків та заробітної платні.

Рівняння парної лінійної регресії свідчать про наступний вплив досліджуваних факторів на показники економічного зростання (до аналізу включено тільки ті моделі, які описуються коефіцієнтом кореляції $r > 0,5$):

1. При зростанні ПІІ у промислову сферу на 1% темпи зростання експорту країни можуть збільшитись на 0,47%;
2. При збільшенні темпів зростання ПІІ у промисловий сектор та сектор фінансового посередництва на 1% темпи зростання імпорту можуть збільшитись на 0,51% та 0,43 відповідно;
3. Прискорення темпів зростання ПІІ у сектори фінансового посередництва, торгівлі та операцій з нерухомістю на 1% може призвести до зниження рівня безробіття в країні на 0,3%, 0,51% та 0,26%.

Таким чином в результаті проведених розрахунків з використанням інструментів кореляційно-регресійного моделювання було визначено, що найбільшого впливу темпи зростання ПІІ у галузевому розподілу здійснюють на показники рівня зайнятості у країні. При цьому майже відсутнім є вплив зростання іноземних інвестицій з урахуванням їх галузевого розподілу на показник валового виробництва в країні.

Висновки. На основі проведеного аналізу поточного стану прямого іноземного інвестування в економіку України можна зробити висновки, що на сучасному етапі спостерігається зниження інтенсивності залучення прямих іноземних інвестицій, обумовлене низкою факторів економічного та політичного характеру. Не зважаючи на те, що протягом останніх десяти років географічна структура залучених ПІІ дещо змінилась, основним інвестором для України виступають країни ЄС. Дослідження галузевих пріоритетів інвестування до національної економіки свідчить, що у представників приватного сектору іноземних держав інтерес викликають переважно високорентабельні сфери, зокрема, фінансовий сектор та промисловість, на які наразі припадає близько половини накопичених в економіці країни іноземних інвестицій. При чому з кожним роком відбувається все більша диференціація залучення іноземних інвестицій за сферою їх вкладень.

Для визначення залежності показників економічного зростання від галузевого розподілу прямих іноземних інвестицій, було здійснено парний кореляційно-регресійний аналіз за результатами якого визначено, що найбільшого впливу зростання ПІІ здійснює на показники рівня зайнятості у країні. При цьому майже відсутнім є вплив іноземних інвестицій на показник темпів зростання ВВП країни, пояснення чого вбачається у накопиченні інвестицій у високоприбуткових секторах, які не здійснюють вагомий вплив на модернізацію виробничих процесів і, як наслідок, на значне зростання валового виробництва.

Список використаної літератури

1. Васечко О. О. Питання оцінювання опосередкованого впливу прямих іноземних інвестицій на економіку України [Електронний ресурс] / О. О. Васечко, О. М. Мотузка // Статистика України. - 2016. - № 4. - С. 20-26. – Режим доступу: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2245/1/6.pdf>; Vasiechko O. O. Pytannia otsiniuvannya oposeredkovanoho vplyvu priamykh inozemnykh investytsii na ekonomiku Ukrainy [Elektronnyi resurs] / O. O. Vasiechko, O. M. Motuzka // Statystyka Ukrainy. - 2016. - № 4. - С. 20-26. – Rezhym dostupu: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2245/1/6.pdf>.

2. Вербицька Г.Л. Проблеми та перспективи залучення інвестицій в економіку України/ Г.Л.Вербицька // Науково-виробний журнал: Інноваційна економіка. – 2016. - №1-2. – С.48-52; Verbytska H.L. Problemy ta perspektyvy zaluchennia investytsii v ekonomiku Ukrainy/ H.L.Verbytska // Naukovo-vyrobnyi zhurnal: Innovatsiina ekonomika. – 2016. - №1-2. – S.48-52.
3. Бондаренко О. О. Залучення іноземних інвестицій як джерело економічного зростання / О. О. Бондаренко, К. С. Нижник // Вісник КНУТД. – 2014. - С.88-95. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/53097765.pdf>; Bondarenko O. O. Zaluchennia inozemnykh investytsii yak dzherelo ekonomichnoho zrostannia / O. O. Bondarenko, K. S. Nyzhnyk // Visnyk KNUTD. – 2014. - S.88-95. – Rezhym dostupu: <https://core.ac.uk/download/pdf/53097765.pdf>.
4. Глуха Г.Я. Інвестиції та їх вплив на економічне зростання / Г.Я. Глуха // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. – № 1 (16) – С. 39-47; Hlukha H.Ia. Investytsii ta yikh vplyv na ekonomichne zrostannia / H.Ia. Hlukha // Yevropeyskyi vektor ekonomichnoho rozvytku. – 2014. – № 1 (16) – S. 39-47.
5. Дропа Я. Б., Петрів Н. Д. Підприємства з іноземними інвестиціями як форма залучення іноземного капіталу в Україну / Я. Б. Дропа, Н. Д. Петрів // Молодий вчений. – 2015. – № 8 (23). – С.48-52; Dropa Ya. B., Petriv N. D. Pidpryiemstva z inozemnymy investytsiiamy yak forma zaluchennia inozemnoho kapitalu v Ukrainu / Ya. B. Dropa, N. D. Petriv // Molodyi vchenyi. – 2015. – № 8 (23). – S.48-52.
6. Захарін С. В. Інвестиційне забезпечення економічного розвитку / С.В. Захарін // Фінанси України. — 2004. — № 10. — С. 82–88; Zakharin S. V. Investytsiine zabezpechennia ekonomichnoho rozvytku / S.V. Zakharin // Finansy Ukrainy. — 2004. — № 10. — S. 82–88.
7. Ігнатенко М. В. Особливості процесу залучення іноземних інвестицій в економіку України / М. В. Ігнатенко // Економічний вісник університету. - 2016. - Вип. 29 (1). - С. 57-65; Ihnatenko M. V. Osoblyvosti protsesu zaluchennia inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy / M. V. Ihnatenko // Ekonomichniy visnyk universytetu. - 2016. - Vyp. 29 (1). - S. 57-65.
8. Колеватова А. В. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України / А. В. Колеватова. // Запорізький національний університет. – 2018. – №22. – с. 10-18; Kolevatova A. V. Suchasnyi stan zaluchennia inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy / A. V. Kolevatova. // Zaporizkyi natsionalnyi universytet. – 2018. – №22. – с. 10-18.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>; Ofitsiynyy sayt Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy / [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Папп В.В. Роль інвестиційних процесів у соціально-економічному розвитку країни [Електронний ресурс] /В.В.Папп, Н.В.Бошота// Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Економіка. – 2013. – Вип.23. – С.83-88. – Режим доступу: http://nbuv.gov/UJRN/Nznuoa_2013_23_18; Papp V.V. Rol investytsiinykh protsesiv u sotsialno-ekonomichnomu rozvytku krainy [Elektronnyi resurs] /V.V.Papp, N.V.Boshota// Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»]. Ekonomika. – 2013. – Vyp.23. – S.83-88. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov/UJRN/Nznuoa_2013_23_18.
11. Пирог О. В. Іноземні інвестиції як фактор економічного зростання України [Електронний ресурс] / О. В. Пирог. – Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4291/st_27_12.pdf?sequence=1; Pyroh O. V. Inozemni investytsii yak faktor ekonomichnoho zrostannia Ukrainy [Elektronnyi resurs] / O. V. Pyroh.

– Rezhym dostupu: http://dspace.nbuu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4291/st_27_12.pdf?sequence=1

12. Швець В. Я. Аналіз інвестиційного клімату в економіці України та шляхи його покращання / В. Я. Швець // Економічний нобелівський вісник. — 2014. — №1 (7) — С. 502–508; Shvets V. Ya. Analiz investytsiinoho klimatu v ekonomitsi Ukrainy ta shliakhy yoho pokrashchannia / V. Ya. Shvets // Ekonomichnyi nobelivskiy visnyk. — 2014. — №1 (7) — S. 502–508.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2018.

N.Balabanova, O.Bondarenko

EVALUATION OF THE IMPACT OF DIRECT FOREIGN INVESTMENT ON ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY

The article analyzes the main tendencies of direct foreign investment in Ukraine, their quantitative parameters are determined. It is determined that at the present stage there is a decrease in the intensity of attraction of direct foreign investments, due to a number of factors of economic and political nature.

The analysis of the geographical structure showed that the first five countries-investors account for more than half of the total direct investment, namely: Cyprus (27.1%), the Netherlands (15.8%), the Russian Federation (11.5%), Great Britain (5.4%) and Virgin Islands (4.5%).

The study of sectoral priorities for investing in the national economy has shown that the representatives of the private sector of foreign countries are attracted mainly by highly profitable sectors, in particular, the financial sector and industry, which currently account for about half of the accumulated foreign investment in the country's economy. Moreover, with each passing year, there is a growing differentiation in attracting foreign investment in the area of their investments.

The investment attractiveness of Ukrainian industries based on the modified FDI inflow index is estimated, which is calculated as the ratio of the share of the recipient sector in the total volume of foreign investment in the national economy to its share of the industry in the creation of the gross domestic product (GDP), assuming that the industry (or type of economic activities) is relatively attractive and priority if the share of attracted foreign investments equals or exceeds the share of GDP created in this area.

The obtained results of the calculated indices of the relative investment attractiveness of the industry confirmed the conclusion that the most intensive investment processes are observed in highly profitable areas, which do not require a significant investment of capital in providing fast returns. Thus, the most attractive for foreign investors is the sphere of financial intermediation, namely banking and insurance activities. The average value of the index of relative attractiveness over 12 years is 5,47.

In order to determine the dependence of economic growth indicators on the sectoral distribution of foreign direct investment, a pair correlation-regression analysis was performed. As a factor, the indicator of investment growth in the sectors that are most attractive to foreign investors is selected (%). Dependent variables were selected: the country's GDP growth rate (%), the country's export growth rate (%), the country's import growth rate (%), and the country's unemployment rate (%).

According to the results of economic-mathematical modeling it is determined that the greatest influence of the growth of FDI is on the indicators of employment level in the country. At the same time, the influence of foreign investment on the indicator of the GDP growth rate of the country is almost absent, which is explained by the accumulation of investments in high-income sectors, which do not make a significant impact on the

modernization of production processes and, consequently, on the significant growth of gross production.

***Key words:** foreign direct investment, index of relative attractiveness of industry, economic development, sectoral structure of FDI, FDI impact on economic development.*